

Parlamentul României

B.F. Nr. 1220 ROMANIA 19.10.2010

Comisia pentru afaceri europene a Parlamentului României

APROBAT

București, 12 octombrie 2010
Nr. 40 / 591

În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

din data de 17.11.2010

Nr. 1220

Informare privind Vizita în Croația a delegației Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului României

Zagreb, 27-28 septembrie 2010

Vizita s-a organizat la invitația domnului Neven MIMICA, vicepreședinte al Parlamentului Croației și președinte al Comisiei pentru integrare europeană.

Acțiunea fusese prevăzută în Programul de relații externe pentru anul 2010, al Parlamentului României, ca răspuns la vizita în România a delegației Comisiei pentru integrare europeană a Parlamentului Croației, în decembrie 2005.

Delegația a fost condusă de domnul deputat Viorel HREBENCIUC, președintele comisiei și a mai avut în componență pe domnii deputați Bogdan NICULESCU DUVĂZ și Tudor Alexandru CHIUARIU, pe domnul senator ALBERT Almos și pe domnul Dan MATEI, consilier parlamentar, șef serviciu la Secretariatul comisiei.

Doamna senator Sorina Luminița PLĂCINTĂ, desemnată ca membru al delegației nu a mai putut să participe la vizită datorită unei situații imprevizibile.

Doamna Mihaela OSORIO, însărcinat cu afaceri a.i., al României în Croația, a însoțit delegația pe întreg parcursul programului.

Întrevederea cu președinte și membri ai Comisiei pentru integrare europeană, a debutat cu exprimarea de către domnul MIMICA a satisfacției pentru statutul României, de stat membru al Uniunii Europene, precum și a speranței că țara sa va reuși să se alăture Uniunii în scurt timp.

Au fost prezentate principalele atribuții ale Comisiei pentru integrare europeană, respectiv monitorizarea armonizării sistemului legislativ al Croației cu cel al UE, monitorizarea asistenței financiare și a programelor de cooperare cu Uniunea, colaborare cu toate instituțiile având atribuții în procesul de aderare al țării.

Procesul de armonizare este pus în aplicare prin cooperarea între organele de

stat administrative în faza de pregătire a propunerilor legislative și a Parlamentului croat în faza de adoptare a legilor. Comisia pentru integrare europeană a fost înființată în 2001, cu sarcina de a urmări procesul de armonizare, permițând astfel, participarea directă a Parlamentului, la procesul de armonizare legislativă.

De la 1 decembrie 2001, organele administrative de stat sunt obligate să prezinte Parlamentului împreună cu proiectele de legi, o declarație de compatibilitate și un tabel de concordanță a dispozițiilor legislative din Republica Croația cu dispozițiile relevante ale UE. Mai mult, Parlamentul croat a adoptat la 9 octombrie 2002 la o rezoluție care obligă Guvernul Croației ca numai proiectele de acte însoțite de declarația de compatibilitate și de tabelul de concordanță să fie transmise Parlamentului.

În decembrie 2001, Parlamentul croat și-a modificat Regulamentul adăugând proceduri detaliate cu privire la procedura privind proiectele de legi care trebuie armonizate cu acquis-ul comunitar. În articolul modificat 136, se făcea distincția între un proiect de lege care ar trebui să fie armonizat și alte "obișnuite", un proiect de lege. Propunerile legislative să fie armonizate cu acquis-ul comunitar sunt marcate (PZE) Modificarea articolului 161 prevede că propunerile legislative să fie armonizată cu legislația UE a Uniunii Europene trebuie să fie adoptat în procedură de urgență, cu excepția cazului în care este fie de Comitetul pentru Constituție, ordine de plată și politice sistem sau de către Comitetul Legislație), propune ca această legislație să fie discutate și dezbătute în prima lectură din cauza unor discordanțe cu Constituția sau sistemul juridic. Spre deosebire de procedura legislativă normală, pentru proiectele care transpun acquis-ul nu este necesar votul pentru aprobarea procedurii de urgență.

La rândul său, domnul Viorel HREBENCIUC, conducătorul delegației române a subliniat că s-au produs foarte multe schimbări de la ultimele întâlniri cu domnul MIMICA, la București (decembrie 2005) și Budapesta (februarie 2006); aceste schimbări sunt atât în politica internă, cât și în declanșarea și apoi consolidarea demersurilor de aderare ale Croației. A remarcat apropierea de faza finală a negocierilor și obiectivul ambițios de a deveni membru al UE în anul 2011. Acest obiectiv pare realizabil, deși Croația a avut probleme mai mari decât România la criteriul politic, derivate din situația de ansamblu a Balcanilor de Vest.

Există anumite pârghii la îndemâna parlamentarilor implicați în definitivarea cerințelor de aderare și acestea trebuie utilizate fără rezerve.

Domnul președinte HREBENCIUC a exprimat disponibilitatea sa și a Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului României de a acorda orice fel de suport considerat util de partea croată.

Admițând că într-adevăr acțiunile din perioada următoare ar trebui să fie ferme și bine orientate, pentru finalizarea negocierilor, domnul MIMICA a prezentat stadiul acestora:

Actualul cadru pentru negocierile de aderare la UE conține trei diferențe majore față de cele anterioare: *creșterea importanței criteriului politic și consolidarea condiționalităților, introducerea de jaloane pentru lansarea/încheierea negocierilor pe capitole; numărul crescut de capitole de negociere (35, față de 31).*

Până în prezent au fost deschise în total 33 de capitole de negociere, dintre care 22 au fost provizoriu închise iar 11 sunt încă în curs de negociere. Începând din a doua parte a anului 2009, procesul de negociere pentru aderarea Croației la UE a fost vizibil accelerat, după o perioadă de stagnare cauzată în principal de diferendul transfrontalier cu Slovenia. Înțelegerea stabilită la 11 septembrie 2009 între prim miniștrii sloven și croat, și semnarea, la 4 noiembrie 2009, a Acordului prin care diferendul frontalier dintre cele două state este supus arbitrajului internațional au permis deblocarea negocierilor și stabilirea unui ritm alert de avansare a procesului.

În ultimele luni ale anului 2009 au fost închise provizoriu 10 capitole de negociere, iar alte 6 au fost deschise. Alte 2 capitole (13 – Pescuit și 27 – Mediu) au fost deschise în cadrul conferinței de aderare din 19 februarie a.c. iar capitolul – 1 - Libera circulație a mărfurilor a fost închis provizoriu la 19.04.2010. În cadrul Conferinței de aderare la nivel ministerial din 30 iunie a.c. au fost deschise încă trei capitole 8 – Concurența, 23 – Judiciar și drepturi fundamentale și 31 - politica externă, de securitate și apărare, iar alte două capitole au fost închise (cap 5. – achiziții publice și 16 – Impozitare).

Justiția, combaterea corupției și lupta împotriva crimei organizate, asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților (inclusiv întoarcerea refugiaților), concurența (restructurarea sectorului naval) sau absorbția fondurilor europene, rămân domenii problematice pentru Croația, conform raportului de progres al Comisiei Europene.

Rememorând experiența României, domnul HREBENCIUC a confirmat că în cadrul criteriului economic există două domenii în care Comisia Europeană este extrem de strictă și nu acceptă derogări: ajutorul de stat, al șantierelor navale în cazul Croației și subvenția din agricultură, unde fermierii croați primesc 300 EUR/ha, adică mai mult decât permit regulile Politicii Agricole ale UE. În condițiile în care în prezent se discută la Bruxelles viitorul Politicii Agricole a UE, Croația ar avea nevoie de o strategie care să concorde cu proiectele Uniunii. Este de așteptat o reacție a angajaților din sectorul naval și a fermierilor față de eventuale măsuri neconvenabile, dar costurile politice interne nu pot fi evitate în procesul de definitivare a pregătirilor de aderare.

Datoria publică relativ mare a Croației (peste 80% din PIB) este în general un motiv de îngrijorare, dar exista state membre care au datorii mai mari; datoria nu poate antrena blocarea negocierilor, iar alte aspecte susceptibile de a face aceasta nu par să existe.

În ce privește criteriul politic, există mai multe riscuri. De exemplu, reforma sistemului judiciar este marcată de nemulțumiri interne dar și atitudini externe de intransigență, cum este reacția Procurorul șef al Tribunalului Penal pentru

Fosta Iugoslavie, S. BRAMMERTZ, care s-a declarat nesatisfăcut de cooperarea Croației cu TPI. Decizia privind deschiderea capitolului 23 – Judiciar și drepturi fundamentale a fost agreată la nivelul Consiliului după includerea cooperării cu TPI printre condiționalitățile de închidere a capitolului de negociere.

Tot din cadrul criteriului politic, problema reîntoarcerii refugiaților și restituirea proprietăților sunt la fel de grave ca potențial de blocare a procesului de aderare.

În același timp marja redusă a suportului populației pentru aderare, puțin peste 50% reprezintă un risc de vreme ce, pentru ratificarea Tratatului de aderare la nivel național este necesar votul popular prin referendum. România nu a avut această problemă, suportul populației fiind masiv (75-90%) în diverse faze ale parcursului.

Primul ministru Jadranka KOSOR pare să aibă capacitatea de a gestiona eficient diferendul de frontieră cu Slovenia în perioada care urmează semnării acordului prin care diferendul este supus arbitrajului internațional.

În fața unui proiect de anvergură aderării la UE, tendința de apărare a interesului național și orgoliile naționaliste care vin în contradicție cu cerințele formulate de „birocrăția” Uniunii, sunt contra-productive și de aceea ar trebui abandonate înainte de a provoca încetinirea progresului de negociere.

Și în România au existat „reații de apărare” de exemplu în ce privește privatizarea unor active de mare importanță națională, dar în cele din urmă ele au fost privatizate.

Pot să apară situații conjuncturale defavorabile. De exemplu Belgia, care deține președinția UE nu este foarte entuziasă asupra perspectivei unei extinderi apropiate a Uniunii cu Croația. Este o tradiție în Belgia, ca și în Olanda și în statele nordice, de a privi cu maximă rigoare și chiar intransigență îndeplinirea în întregime a condițiilor asumate în vederea aderării. Președintele Consiliului European este de asemenea belgian.

Șeful delegației române și-a exprimat convingerea că Parlamentul României va fi printre primele din statele membre care va ratifica Tratatul de aderare al Croației la UE. Țara noastră este gata să sprijine eforturile de pregătire a aderării în orice fel ar fi util Croației. Există precedentul aderării Croației la NATO, unde cu ocazia reuniunii din aprilie 2008 de la București, România a militat pentru primirea Croației în Alianță.

A propus facilitarea comunicării dintre cele două comisii prin renunțarea la formalism în beneficiul operativității schimbului de informații, prin cele mai rapide mijloace: telefon, e-mail, astfel încât rezolvarea problemelor să se facă în timp real.

Domnul deputat Bogdan NICULESCU DUVĂZ a subliniat că Europa nu este completă fără Balcanii de Vest, exprimând disponibilitatea de a susține, alături de colegii din Parlamentul României, aspirațiile europene ale Croației și de a

răspunde unor întrebări/probleme punctuale. Ambele țări s-au confruntat în faza finală a negocierilor de aderare cu perioade dificile pe plan european, chiar dacă dificultățile erau de altă natură.

A arătat că aderarea este mai mult un proces de politică internă decât unul de politică externă, de vreme ce implică vaste reforme în cadrul legislativ, instituțional și vizează adoptarea unor măsuri în majoritatea domeniilor din societate.

Domnul președinte Viorel HREBENCIUC a completat tabloul conjuncturii defavorabile prin creșterea expertizei funcționarilor de la Bruxelles care după aderarea statelor din Europa Centrală și de Est și-au mărit capacitatea de evaluare și sunt mai riguroși în solicitările lor.

Domnul deputat Tudor Alexandru CHIUARIU a reiterat disponibilitatea de susținere pe toate căile a aderării Croației, arătând că Grupul politic liberal a fost, este și va rămâne cel mai consecvent suporter al extinderii UE.

Procesul de finalizare a pregătirii pentru aderare este într-adevăr dificil. Există puncte nodale în câteva zone: justiție, mediu, utilizarea și controlul fondurilor UE.

A atenționat ca erorile făcute de România în procesul de aderare să fie evitate de Croația. Este salutară reticența Croației de a accepta un mecanism de cooperare și verificare rigid, ca în cazul României și Bulgariei, dar dacă acest mecanism va avea o anumită flexibilitate, el poate ajuta efectiv pentru că există elemente tehnice (cooperarea judiciară, mandatul european de arestare, magistrații de legătură, echipele mixte de investigație) care pot aduce justiția la un standard de calitate dorit de cetățeni.

În privința mecanismului de cooperare și verificare, șeful delegației române a explicat motivele unor erori structurale de concepție, respectiv reticența „birocrației” UE de a admite erori de evaluare a situației justiției în România și Bulgaria. Astfel, în perioada 2000-2004, Bulgaria avea o imagine mai bună la Bruxelles, în pofida corupției și criminalității organizate, cu accente de violență maximă (în jur de 100 de asasinate), beneficiind de un lobby favorizat de statutul premierului de atunci, de membru al unei importante familii regale europene. Când în cursul anului 2004 evidențele au demonstrat că România era într-o situație mai bună ca Bulgaria, UE a impus mecanismul ambelor state, mecanism acceptat de țara noastră pentru că avea într-adevăr rămăneri în urmă în organizarea justiției.

A avertizat că pot să apară pe neașteptate teme noi care să tensioneze relația statului candidat cu evaluatorii Uniunii. Ca exemplu este tema expulzării romilor din Franța, care vine după o altă campanie declanșată în anii trecuți în Italia, ca urmare a unei grave infracțiuni individuale. Amploarea și caracterul acut al unor reproșuri adresate în astfel de cazuri autorităților statului respectiv contrastează cu standardul diferit de evaluare a unor acte de corupție comise de mari companii (Daimler și Siemens).

Domnul senator ALBERT Almos a explicat orientarea politică generală a UDMR care a considerat că trebuie să sprijine forțele politice aflate la putere pentru a deține mai multe pârghii pentru a ajuta la realizarea obiectivelor atât a minorității maghiare cât și a celorlalte minorități. UDMR a încercat să contribuie și la integrarea în NATO și în UE. Și-a exprimat convingerea că ajutorul minorității maghiare din Croația este util în atingerea obiectivului de aderare la UE și că țara va reuși să-și îndeplinească toate condițiile conform calendarului de aderare propus.

Domnul MIMICA a admis existența problemelor din cadrul criteriului politic expuse de vorbitori, arătând că lupta împotriva corupției nu este doar o prevedere de program, ci un angajament asumat pentru reglarea unor mecanisme sociale de mare anvergură, independent de ceea ce solicită autoritățile europene.

În privința relațiilor cu țările vecine, a prezentat evoluția pozitivă problemelor legate de soluționarea diferendului de frontieră maritimă și terestră cu Slovenia, eforturile de amplificare a relațiilor cu Serbia, marcate încă de recunoașterea de către Croația a independenței Kosovo. În ultima perioadă, cele două părți au dat semne de dezghețare a relațiilor, acestea culminând cu întrevederile recente ale celor doi președinți. Partea croată a afirmat că va oferi sprijin Serbiei, în cadrul eforturilor acestui stat de a îndeplini criteriile necesare consolidării relațiilor cu structurile euro-atlantice.

Relațiile cu Bosnia-Herțegovina au un caracter dinamic. Croația sprijină reluarea discuțiilor privind reforma constituțională și crearea condițiilor optime dezvoltării celor trei comunități (etnicii croați sunt cuprinși în federația croato-musulmană din BiH), subliniind necesitatea obținerii unui statut egal al cetățenilor croați cu ceilalți cetățeni din această țară și participarea, cu drepturi egale, la procesul decizional în cadrul instituțiilor guvernamentale centrale.

Evoluția pozitivă a relațiilor bilaterale cu Muntenegru, mai ales în urma ajungerii la un acord pentru supunerea delimitării frontierei maritime, în zona peninsulei Prevlaka, arbitrajului internațional.

Răspunzând unei întrebări a unui deputat croat, șeful delegației române a precizat că în perioada 2000-2004, Parlamentul român a adoptat 4000 de legi necesare preluării acquis-ului comunitar. Deși fuseseră constatate unele erori de traducere sau de redactare, s-a amânat corectarea lor tocmai pentru a reuși definitivarea la termen, a cadrului legal necesar aderării. În România nu s-a organizat referendum destinat exclusiv aderării la UE. Totuși, referendumul din anul 2003 pentru modificarea Constituției, a aprobat implicit și prevederile privind aderarea.

Vizita a continuat cu **primirea la Președintele Parlamentului croat, domnul Luka BEBIĆ.**

Demnitarul croat a subliniat încă de la începutul convorbirilor că nu trebuie pus accentul pe partea formală, de protocol, a relațiilor dintre cele două parlamente, ci pe într-ajutorarea reciprocă în probleme importante. Evocând

recente vizite la București ale premierului și ministrului de externe croat, domnul BEBIĆ a remarcat că există relații foarte bune între cele două state.

La bunele relații contribuie și minoritățile croată din România și română din Croația, chiar dacă sunt puțin numeroase. O lege privind minoritățile a fost adoptată recent, fixând un standard european în acest domeniu care ține de criteriul politic. Deși au fost necesare 2/3 din voturi, s-a realizat un consens larg. 3 locuri sunt rezervate minorității sârbe și 5 locuri celorlalte minorități.

Croația a oferit și vecinilor asistență pentru integrarea europeană, în acord cu concepția sa de politică regională că fostele state RFSY trebuie să meargă pe aceeași cale europeană. Au existat diferențe cu Serbia, Bosnia-Herțegovina, Macedonia dar trebuie să privim spre viitor nu spre trecut.

Domnul Viorel HREBENCIUC, a răspuns că deși abia a sosit pentru prima dată în Croația are sentimentul că se află aici de multă vreme, pentru că a simțit prietenia tuturor celor pe care i-a întâlnit.

A arătat că România este decisă să ajute Croația în parcursul său spre aderare așa cum a procedat și cu prilejul lansării invitației de aderare la NATO cu ocazia Summit-ului NATO de la București din aprilie 2008. România s-a remarcat drept unul dintre susținătorii cei mai fermi și mai activi ai invitării Croației la Alianță și a contribuit la pregătirea Croației în acest demers. Chiar președintele Traian BĂSESCU a fost deosebit de implicat în proces.

Delegația noastră nu adoptă postura „fratelui mai mare” care dă lecții de integrare. Știm că sunt condiții specifice de politică internă și conjuncturi diferite pentru fiecare țară candidată. Știm că autoritățile croate dețin suficientă expertiză și capacitate pentru a realiza cerințele UE. Totuși noi putem acorda sprijin acolo unde problemele sunt similare; nu trebuie omis că structurile competente de la Bruxelles aplică și în cazul candidaturii Croației aceeași matrice utilizată și în cazul candidaturii României.

O diferență majoră de conjunctură între cele două state este că, în cazul Croației, apartenența la fosta Iugoslavie a creat condiții mai dificile de start. Deschiderea manifestată în ultima perioadă de către Serbia ajută la progresul mai rapid al tuturor statelor din Balcanii de Vest în realizarea reformelor solicitate de Uniune. Rămân totuși teme dificile, ca de exemplu, Kosovo. Statele membre ale UE nu au aceeași percepție ca Serbia asupra subiectului, de unde se pot produce neînțelegeri. Și disputa de frontieră dintre Croația și Slovenia este un exemplu de situație care poate întârzia progresele de aderare. Este adevărat că fiecare lucru se face la timpul său, dar uneori, când ți-ai asumat un obiectiv de importanță istorică, sunt necesare acțiuni ferme de soluționare.

Croația are o situație privilegiată datorită bunei relații dintre guvern și Partidul Popular European, ceea ce poate fi determinant, atunci când deciziile de natură politică prevalează asupra celor de ordin tehnic.

Consideră că o strategie benefică ar fi consolidarea colaborării cu popularii

europeni dar și cultivarea unor bune relații cu socialiștii și cu liberalii europeni.

Din experiența României în perioada de pregătire a aderării, șeful delegației române a relatat cum între anii 2001-2004, parlamentul român a înregistrat recorduri de legiferare, adoptând în jur de 4000 de legi, majoritatea cu relevanță comunitară.

Dintre problemele încă nerezolvate de Croația, domnul HREBENCIUC a menționat subvenția destinată fermierilor, care, la 300 EUR/persoană, depășește norma europeană și nici nu poate fi redusă fără costuri politice legate de alegerile din 2011.

În perioada definitivării celui de-al 5-lea val al extinderii UE, s-a creat o tradiție ca aproape fiecare stat membru care deține președinția a Uniunii să obțină pentru companii din țara respectivă privatizări strategice. S-a întâmplat și în România, care a adoptat poziții flexibile, cooperante. Poate că este regula jocului și atunci ar fi bine ca asemenea situații să fie tratate ca simple piese într-un mare angrenaj a cărui funcționare aduce beneficii incontestabile.

Președintele Parlamentului croat a prezentat câteva jaloane ale organizării acțiunii parlamentare pentru susținerea aderării.

În rezoluția sa privind aderarea Republicii Croația la Uniunea Europeană a adoptată în decembrie 2002, Parlamentul croat a afirmat că aderarea Croației la Uniunea Europeană a fost un obiectiv strategic național care ar fi permanent și pe deplin susținută de către Parlament. Consensul general al tuturor partidelor politice parlamentare în ceea ce privește aderarea la Uniunea Europeană a fost statuat în Declarația Comună a partidelor politice cu privire la începerea negocierilor dintre Croația și UE din decembrie 2004 și consolidată în continuare în ianuarie 2005, prin Declarația cu privire la Principiile Fundamentale de Negociere pentru Apartenența Deplină a Republicii Croația la Uniunea Europeană, Declarația Parlamentului croat și Guvernul Republicii Croația privind acțiunile comune în procesul de negociere și decizia privind stabilirea unui Comitet Național de monitorizare a negocierilor.

În continuare a arătat că în Iugoslavia au existat frați mari și mici, iar politica Croației este de a oferi expertiză privind aderarea nu ca de la frate la frate ci în spirit de colaborare și numai dacă ajutorul este dorit. Parlamentele naționale pot suplini unele lacune în relația dintre state, chiar și în domenii de importanță maximă cum este diversificarea surselor pentru aprovizionarea cu energie. Și parlamentele român și croat au un rol în politici de interes comun cum sunt cele ecologice și de apărare la Marea Neagră și respectiv la marea Adriatică.

Domnul Viorel HREBENCIUC a răspuns că împărtășește preocuparea interlocutorului pentru asigurarea produselor energetice și că dorește o intensificare a cooperării celor două parlamente în această problemă, dar și în alte domenii care corespund unor politici importante ale Uniunii.

A precizat că și în România s-a reușit realizarea consensului partidelor politice

parlamentare pentru susținerea cu prioritate a măsurilor pentru atingerea obiectivelor privind aderarea. Comisia pentru integrare europeană avea ca scop să monitorizeze implementarea acestui acord. De asemenea comisia a reușit să contribuie la adoptarea, în forurile de conducere ale Uniunii, a unor decizii favorabile țării, prin activitatea sa în cadrul Comitetului Parlamentar Mixt UE-România. A recomandat ca și Parlamentul Croației să acorde importanța cuvenită acestui for al dialogului politic structurat.

A adresat în numele Parlamentului României, domnului Luka BEBIĆ, Președintele Parlamentului croat, invitația de a vizita România.

A urmat întrevederea cu doamna Vesna PUSIĆ, președinta Comitetului Național.

Doamna PUSIĆ a arătat că Parlamentul croat a înființat, la 19 ianuarie 2005, Comitetul Național ca un organism special de lucru însărcinat să monitorizeze negocierile privind aderarea Croației la Uniunea Europeană.

Comitetului Național a fost înființat ca rezultat al consensului tuturor partidelor politice parlamentare că aderarea Croației la Uniunea Europeană reprezintă un obiectiv strategic național care necesită o acțiune comună, de cooperare dintre legislativ și executiv, în cadrul unui proces transparent al negocierilor de aderare.

Competențele Comitetului Național sunt: supravegherea și să evaluarea negocierilor; emite avize și orientări în numele Parlamentului croat privind pozițiile de negociere pregătite; gestiunea informațiilor cu privire la procesul de negocieri; analiza și adoptarea opiniilor cu privire la probleme care apar în cursul negocierilor; analiza și evaluarea performanței fiecărui membru al echipei de negociere; organizarea prin președintele Comitetului de consultări periodice și schimb de informații cu președintele Republicii Croația, primul ministru și președintele Parlamentul croat; organizarea de consultări periodice cu negociatorul șef cu privire la evoluția negocierilor; prezentarea unui punct de vedere cu privire la armonizarea legislației; prezentarea unui raport Parlamentului, cu privire la activitatea Comitetului, de cel puțin două ori pe an.

Comitetul este compus din 17 membri: președintele de la minoritatea parlamentară, vicepreședintele de la majoritatea parlamentară, 11 deputați și / sau reprezentanți ai partidelor parlamentare și alți 4 membri reprezentând Aparatul Președintelui Republicii Croația, sindicatele, asociațiile patronale și comunitatea academică.

Comitetul are drept de „veto” față de decizii guvernamentale. Aceasta poate provoca un consum mai mare de timp pentru adoptarea unor poziții de negociere dar pe de altă parte, o decizie agreată atât de Parlament cât și de Guvern se poate implementa într-un interval mai mic de timp. Atât parlamentarii din Comitet cât și oficialii Guvernului manifestă mai multă responsabilitate odată cu creșterea puterii de decizie, în cadrul Comitetului.

În privința conținutului capitolelor de negociere, președinta Comitetului a explicat că există diferențe mari între capitole privind dificultățile, unele de natură tehnică, altele de natură politică. De exemplu, justiția este un capitol cheie, având probleme politice mari în timp ce agricultura și pescuitul nu au probleme politice ci doar tehnice.

Situația Croației, care este stat independent de relativ puțin timp și care a trecut prin război a condus la o dublă construcție: a statului însuși, cu instituții pornind de la zero, pe de o parte și pregătirea pentru aderare, pe de altă parte. Ca autoare a unui studiu comparativ privind aderarea la UE a statelor din Sudul și Estul Europei, cunoaște foarte bine și parcursul de aderare al României. De aceea știe că deși politica internă foarte conflictuală din Croația este la fel și în România, ambele state au reușit să păstreze un bun echilibru atunci când au fost tratate teme privind Uniunea Europeană.

Doamna PUSIĆ a prezentat progresele din reforma justiției, subliniind că la acest capitol experiența României este mai utilă comparativ cu cea a unor state membre care nu se confruntă cu același tip de probleme. Eforturile legislative se concentrează în prezent pe instituirea unor mecanisme de selecție a judecătorilor; există o instituție care numește judecătorii, dar este aleasă de Parlament și lipsesc criteriile obiective de numire/promovare; Comitetul Național a reușit să includă în poziția de negociere, prevederi noi care definesc un sistem mai bun: Consiliul Judiciar format din 9 judecători, 2 profesori și 2 parlamentari reprezentând puterea și opoziția; judecătorii aleși prin vot de toți judecătorii din țară, parlamentarii aleși de Parlament; liste cu judecătorii aleși, publicate în format electronic.

Rezistența „vechilor magistrați” la schimbări instituționale nu ar fi putut fi combătută în absența argumentelor legate de condițiile impuse de UE și de necesitatea progresului negocierilor. Comitetul a definit 4 puncte pentru reforma sistemului. Dacă nu se realizează consensul, Comitetul Național poate opri negocierile cu UE.

Referindu-se la Capitolul 8 – Concurența, doamna PUSIĆ a explicat că miza este privatizarea sectorului naval și renunțarea la ajutorul de stat. În prezent s-a stabilit că unul dintre cele 5 șantiere navale își va putea continua activitatea, 3 se vor vinde, iar ultimul va fi lichidat.

Luând cuvântul conducătorul delegației române a subliniat că în ultima perioadă se poate constata o globalizare a corupției. Companiile Daimler și Siemens sunt implicate într-un scandal de amloare în care ar fi fost mituite 23 de guverne naționale. Aceasta ar trebui să modifice reperele de evaluare și de combatere a acestui fenomen, inclusiv la nivelul UE.

Doamna PUSIĆ și-a exprimat opinia că este mai bine să se ocupe doar de Croația, o țară mică și a informat că în urma măsurilor anti-corupție luate, se manifestă deja schimbări de atitudine ale populației, mai puțin dispusă să accepte acte de corupție și în teama de a mai comite asemenea acte.

În legătură cu relația cu statele din fosta Iugoslavie, doamna PUSIĆ a arătat că accesul în UE ar fi favorizat dacă țara ar juca un rol stabilizator în regiune. În opinia sa, toate problemele din relațiile cu aceste state pot fi transformate în proiecte comune pentru că există o cunoaștere reciprocă.

Exprimându-și încrederea că sub aspect tehnic Croația poate îndeplini condiționalitățile procesului de negociere, domnul HREBECIUIC a dorit să accentueze rolul lobby-ului politic pentru realizarea programului extrem de ambițios al Croației de a încheia negocierile în luna martie a anului viitor.

Întâlnirea cu domnul Tonino PICULA, vicepreședinte al Comisiei pentru politică externă.

Șeful delegației române a prezentat câteva observații privind întâlnirile anterioare: Croația este foarte bine poziționată din punct de vedere tehnic pentru încheierea negocierilor dar este posibil să aibă probleme de factură politică.

Ideea unei finalizări rapide a negocierilor de aderare a Croației la UE, în cursul anului 2010, și implicit a unei aderări a acesteia într-un orizont apropiat este susținută puternic la nivelul mai multor state membre (cei mai vocali susținători fiind Austria, Germania, Luxemburg, dar și o parte din noile state membre – Ungaria, Polonia și Cehia), precum și la nivelul Parlamentului European. Președinția ungară poate ajuta dar nu are puteri nelimitate.

Tactica unei exacerbari a performanței „tehnice”, în care se introduc chiar și obiective pe care Uniunea nu le solicită, nu ar face decât să complice traseul Croației spre Uniune, producând, în plus, un impact negativ pe plan intern în perspectiva alegerilor generale din 2011. Mult mai util ar fi ca oficialii croați să solicite o poziție privind calendarul aderării Croației, fie și într-un cadru informal, de la fiecare stat membru și de la fiecare oficial al UE, cu atribuții în acest sens.

Raporturile cu marile familii politice europene sunt de asemenea, de maximă importanță. Croația este bine poziționată la acest capitol dar trebuie ca coordonatorii procesului de negociere să nu piardă din vedere că „bătălia” cu funcționarii Comisiei Europene poate fi decisă la nivelul politic.

Domnul PICULA a felicitat România pentru succesul integrării euro-atlantice.

Referindu-se la diferendul croato-sloven, a amintit că prim miniștrii croat și sloven au semnat un acord prin care diferendul frontalier este supus arbitrajului internațional. Tribunalul de arbitraj va fi alcătuit din cinci membri : câte un judecător desemnat de fiecare țară, un președinte desemnat de comun acord de ambele părți, și încă două persoane desemnate de comun acord, pe baza unei liste de propuneri înaintată de președintele Comisiei Europene și comisarul O. Rehn.

Acordul a fost ratificat de parlamentul croat la 20 noiembrie 2009, iar Slovenia a organizat un referendum (6 iunie 2010). Acordul de arbitraj pentru stabilirea frontierei între cele două țări a fost aprobat de cetățenii sloveni cu o majoritate de

51,48% din voturi, față de 48,52% care s-au declarat împotriva acordului. Prezența la vot a fost de 42,28%.

Totuși populația nu este mulțumită de soluția arbitrajului.

Referitor la Capitolul Concurență, a precizat că este dificil să se accepte desființarea unor entități economice de mare tradiție, care dincolo de efectele sociale ale concedierii a zeci de mii de lucrători, ating și sentimente de mândrie națională.

În ce privește data aderării, aceasta nu reprezintă „sfârșitul istoriei” și nici al problemelor politice, economice și sociale. A dat exemplul Ungariei, Slovaciei, Ciprului și Greciei, care au fost confruntate cu mari dificultăți.

Domnul PICULA și-a exprimat speranța realizării calendarului de aderare, cu finalizarea negocierilor în martie 2011, precum și convingerea că România poate contribui la îndeplinirea acestui deziderat.

Domnul Viorel HRENENCIUC a precizat că Parlamentul României va ratifica Tratatul de aderare printre primele parlamente naționale, amintind de succesul recente aderări a Croației la NATO, într-o serie de evenimente legate de România: invitația la summitul de la București și suport intens din partea președintelui României.

În ce privește problemele din sfera concurenței și ajutorului de stat, pare un deja vu: România a trebuit la rândul său, să privatizeze cel mai mare combinat siderurgic din regiune, cel de la Galați, cu o pregătire sumară a tranzacției; România extrage petrol din 1848, dar cu toată această tradiție a cedat companiei austriece OMV dreptul de exploatare. S-a evidențiat modelul coincidenței între președinția Uniunii și o privatizare masivă prin transferul activelor către companii din statul membru care exercita președinția rotativă.

Este mai profitabil pentru progresul negocierilor ca proiectul propus de Bruxelles să fie realizat chiar dacă este perceput punctual, ca o cedare.

La fel în privința diferendului de frontieră cu Slovenia: România își dispută cu Ungaria teritoriul Transilvaniei de 1000 de ani. Totuși, atât în perioada de pre-aderare cât mai ales după aderare s-a reușit evitarea unor tensiuni prin sentimentul apartenenței la Uniune. Exemplul cu amplasarea la Arad a unei statui controversate este grăitor. Simboluri dintr-un trecut foarte diferit de prezentul european nu au mai fost considerate de autoritățile române ca un pericol în condițiile apartenenței ambelor state la UE. Naționalismul românesc nu este mai puțin acut decât cel al popoarelor din fosta Iugoslavie, dar trebuie spus că certurile între vecini nu au relevanță în politica mare.

România este supusă unei monitorizări pe justiție, printr-un mecanism de cooperare și verificare. Croația nu agreează un sistem similar și, într-adevăr ar trebui să insiste pentru justificarea credibilă a necesității monitorizării. România nu a putut obiecta datorită unei conjuncturi la care s-a ajuns printr-o eroare de evaluare a instituțiilor UE. Accesul la funcția de premier al Bulgariei a regelui

Simeon a deschis posibilități importante de lobby pentru Bulgaria. De aceea evaluarea justiției, deși confruntată cu numeroase probleme de criminalitate organizată, inclusiv asasinate, a fost pentru mai mulți ani favorabilă (până în 2004), în vreme ce evaluarea României nefavorabilă. Când s-a constatat că realitatea fusese inversată, s-a propus monitorizarea ambelor țări.

Unul dintre parlamentarii croați a criticat faptul că UE pune statelor candidate condiții suplimentare față de cele care au aderat în cel de-al 5-lea val al extinderii și că modifică sau completează condițiile pe parcursul negocierilor. Totuși chiar dacă aceasta implică eforturi suplimentare, ele nu sunt inutile pentru că societatea trebuia reformată chiar și fără procesul de aderare.

Șeful delegației române a răspuns că România va ratifica imediat Tratatul de aderare dar este posibil ca state din Vestul Europei să fie mai rezervate. Pe lângă generozitatea concepției care a fundamentat politica de extindere s-au manifestat interese comerciale legate de desfacerea mărfurilor unor state dezvoltate. Schema este simplă: băncile din țări dezvoltate creditează cu puține condiții populația, iar populația cumpără mărfuri de import din aceleași state.

Sunt posibile și blocaje datorate unor evenimente imprevizibile. De exemplu, România este obligată să gestioneze sub presiune politică problema complexă a romilor, datorită schimbării opțiunii electorale din Franța, unde președintele avea nevoie de un stimulent pentru opinia publică.

Întrevederea cu domnul Andrej PLENKOVIĆ, Secretar de Stat pentru Integrare Europeană în cadrul Ministerului de Externe a debutat cu mesajul că ajutorul acordat Croației de către România este foarte apreciat. Demnitarul croat a menționat că România poate ajuta Croația atât în derularea și încheierea negocierilor de aderare cât și în perioada post-aderare prin transmiterea experienței privind rolul parlamentelor naționale.

Domnul Viorel HERBENCIUC a reiterat hotărârea Parlamentului României de a se număra printre primele care ratifică Tratatul de aderare.

În continuare a arătat că pentru Croația a început faza cea mai dificilă a negocierilor. Rememorând experiența României, riscul de a greși este mai mare la finalul negocierilor, iar erorile de parcurs devin acum mai vizibile. În cazul Croației, pe lângă faptul că cele mai dificile capitole au fost lăsate la sfârșit, se adaugă și descreșterea susținerii populare a aderării. În România suportul popular a oscilat între 75 și 80 % și este același și azi.

Din discuțiile de la Parlament a reieșit accentul deosebit pe aspectele tehnice, unde Croația are performanțe ireproșabile. Mult mai dificil sunt însă de obținut performanțele politice.

Contactele politice deja create (Vesna PUSIĆ este vicepreședinte al Partidului Liberal European, premierul Jadranka KOSOR menține relații bune cu Partidul Popularilor Europeni, există o bună relație și cu Socialiștii europeni), precum și

susținerea unor state membre (Ungaria, Austria, Luxemburg) sunt binevenite, dar încă mai este necesar un accent suplimentar pe relația interpersonală de la vârful politicii europene, în condițiile în care UE este ea însăși în fața unor schimbări majore, face eforturi importante să se impună pe scena internațională, unde mari actori ca Federația Rusă și China poartă negocieri directe, iar extinderea nu este chiar pe primele poziții ale agendei.

Criteriul politic poate părea mai ușor de realizat la capitole ca drepturile omului și minorităților, dar evenimentele din Franța legate de expulzarea romilor demonstrează contrariul. În Croația războiul a lăsat răni necicatrizate. Poate apărea oricând o scânteie.

Domnul PLENKOVIĆ a arătat că UE este mai exigentă cu Croația, punând mai multe condiții decât la aderările precedente. Nu este un fapt negativ pentru că țara va fi cu atât mai bine pregătită. Procesul de pregătire a aderării a durat deja prea mult pentru că a început de fapt în urmă cu 20 de ani, odată cu câștigarea independenței.

Suportul popular este de 55% pentru și 35% contra.

Relațiile cu familiile politice europene dar și cu alți factori decizionali sunt privite cu atenție și sunt destul de bune.

Știm că negocierile sunt departe de a fi tranșate și că există o dinamică a evenimentelor politice care nu poate fi totdeauna estimată. Ne concentrăm pe 4 puncte cheie:

- Conferința interguvernamentală din 5 noiembrie când sperăm să închidem încă 4-5 capitole
- Raportul de progres al Comisiei Europene din 10 noiembrie, care sperăm să preconizeze finalizarea negocierilor
- Reuniunea Consiliului European
- La 22 noiembrie, închiderea capitolelor agricultură, pescuit, politica regională; ar rămâne concurența și definitivarea negocierilor pentru mandatul președinției ungare

Calendarul propus este încheierea negocierilor în martie, semnarea Tratatului de aderare în iunie și organizarea referendumului cu 5-6 luni înainte de alegerile generale din noiembrie 2011. Miza semnării Tratatului este reprezentarea țării în Parlamentul European, unde observatorii se vor putea exprima în legătură cu noul cadru financiar 2014-2020.

Capitolul justiție poate ridica probleme. Combaterea corupției este o problemă capitală și la nivelul opiniei publice, dar și la nivel înalt. Recent au fost incriminate afaceri care implică demnitari din fostul guvern. Privim combaterea corupției ca pe un fel de purgatoriu: nu suntem trimiși în Rai dar devenim mai curați.

Șeful delegației române a remarcat încă odată rigoarea procedurală a autorităților, în pregătirea aderării. A comentat afirmațiile interlocutorului

privind exigența sporită a UE și durata excesivă a pregătirii pentru aderare, arătând că discuțiile din cadrul pregătirii României pentru aderare i-au revelat locul României în Europa și în lume. Față de sentimentele naționaliste, trăirea unui succes istoric ca aderarea la UE, ca și aderarea la NATO este mult mai mare.

Exigența UE nu este mai mare. Este altă situație față de 2004-2007 când creșterea economică era suficient de mare pentru a nu crea presiune pe politica de extindere. De aceea a fost acceptat un pachet atât de mare (10+2). Marea majoritate a țărilor din „pachet” aveau o importantă similaritate: state de dincolo de Cortina de Fier.

Situația actuală este în schimb caracterizată de reducerea resurselor, de eforturi de a reechilibra bugetele, iar „clubul” noilor candidate este mai eterogen. Include Turcia care ridică atât de multe probleme încât afectează și apetența politică de integrare a Croației. Au existat blocaje: diferendul cu Slovenia, care celor din afară li se pare mai puțin important; cazul Gotovina; relația cu TPI (procurorul șef S. Brammertz, foarte critic, este belgian, la fel ca președintele Consiliului European, în contextul în care președinția belgiană a Consiliului UE nu are o poziție favorabilă față de extindere, iar apropierea tradițională de partenerul Olanda, cunoscut avocat al cooperării depline cu TPI, sporește disconfortul).

România a fost favorizată de relația specială a premierului de la acea dată cu mai mulți lideri europeni, ca și de inspirația acestuia, ca, la Consiliul European de la Copenhaga, să propună formatul de extindere cu 10+2.

De asemenea teza „exigenței exagerate” a UE față de Croația, poate avea efecte nedorite, de frustrare a populației și de alimentare a resentimentelor față de Uniune.

Domnul Tudor CHIUARIU s-a referit la dificultățile capitolului justiție, domeniu unde România a fost obligată să accepte Mecanismul de Cooperare și Verificare, pentru a putea deveni membri la 1 iulie 2007. Croației i se propune un mecanism asemănător. Este necesar să se facă o evaluare atentă, pentru că, în cazul României s-a constatat că Mecanismul nu conține termenii adecvați pentru a se cala pe sistemul judiciar român. A fost denaturat de jocuri de putere din sânul Comisiei Europene, unde comisarul Frattini nu l-a dorit, dar comisarul Rhen l-a promovat din motive de politică internă a țării sale de origine (Finlanda), condiționând votul Finlandei pentru aderarea României de acest Mecanism. S-au manifestat și orgolii la scară națională, ale ministrului justiției la acea dată, de a impune o anumită campanie anti-corupție și o Agenție Națională de Integritate cu foarte multe probleme de natură constituțională, legală, instituțională. ANI rămâne un proiect confuz în ce privește competențele, obiectivele și rezultatele, în măsura în care nu are echivalent în nici un stat din lume.

La 3 ani de la aplicare, rezultatele MCV sunt modeste atât în România cât și în Bulgaria. Ce 3 ani în care se putea aplica sancțiuni au trecut, iar progresele nu au fost atât de mici încât să se decidă aplicarea sancțiunilor și nici atât de mari

încât să se ridice monitorizarea. În același timp, sancțiunile, chiar dacă s-ar fi aplicat ar fi dezavantajat cetățenii din alte state membre care nu ar mai fi putut beneficia de hotărâri ale instanțelor românești.

Ciclul anchetării în progresie infinită a membrilor fostelor guverne ar trebui de asemenea evitat.

Secretarul de Stat croat a subliniat în încheiere că poziția oficială a MAE față de aderare este de entuziasm și că ministerul va conduce campania favorabilă aderării în organizarea referendum-ului.

Șeful delegației române cât a constatat consistența schimbului de informații din cele două zile de întreveneri și a remarcat importanța discuțiilor directe pentru construirea unui climat favorabil cooperării viitoare, atât în plan bilateral cât și la nivelul Uniunii europene.

Deputat Viorel HREBENCIUC
Președinte, șeful delegației

Deputat Bogdan NICULESCU DUVĂZ

Deputat Tudor Alexandru CHIUARIU

Senator ALBERT Almos

Redactat: Dan MATEI, consilier parlamentar